

העצמיות והמלחמה הפנימית | השלמה פח

א, תכא. הנשים, מדת הנפש וזרחת בהן, ע"כ רשמי הקודש קבועים בהן, ודי שהן מחיים אותם ע"י מקצת המצות שבידן, ואינן צריכות לתחית רוח תדירי של תלמוד תורה. האנשים, הרוח מאיר בהם והוא הולך ואינו פוסק מתנועותיו הרוחניות, ועלולים הם מאד לירידות כשם שהם עלולים לעליות, והם צריכים לתחית רוח של תורה. אמנם כשהם קובעים עתים לתורה, מסעדים הם את רוח הסוער, ותומכים אותו שלא ימוט. אמנם כ"ז הוא במדת רוב בנ"א, אבל בעלי הנשמה, הם כנחל שוטף שאינו פוסק רגע מחידוש עולמי עד, והם צריכים להיות שרויים באורה של תורה באין הפסק כלל. הם כדגים שבים, שכולם במים ואינם יוצאים ליבשה כלל. על אלה נאמר: כל הקובע עתים לתורה מפר תורה. ותורתם התדירית שאינה פוסקת, יש שהיא תורת פה, המתגלה בדיבור, ויש שהיא תורת המחשבה, הדבקות השכלית ההולכת ועולה תמיד

פנקס לונדון {ו}, כב. טלטולי דגברא קשה מדאתתא. הנפש קבועה היא, ובעלי ההרגשה הלבית עומדים במצבם. הרוח מתנווד, ובעלי ההשכלה מתנועעים ומתחדשים, וצריכים הם להעמיד את קביעותם לעזרה מבחוץ. שמירת המקום והסביבה, ובינה יתרה שבאשה, היא בינת הנפש המרגשת, ואין הטלטול מזיק לה כל כך. אבל חכמת האיש היא רוח דעת שבו, שבטבעה מתחדשת ומתנועעת הרבה, עולה ויורדת, וזו היא יתרונה. אבל צד קביעותה שנדרש הרבה להשלימה צריך שמירה מבחוץ, והטלטול מכאיב ומזיק לה מאד.

פנקס הדפים ג, ל. הראשונים היו נושאים נשים ופילגשים, מפני שאין מעמד הנפש שווה תמיד, ויש שאפשר להמשיך נשמה עדינה ומעוטרת מאד, ולפעמים אי אפשר להמשיך כי אם נשמה פשוטה מעשית. האישה עומדת יותר על מצב אחד בתכונת שלמותה הנפשית, על כן אינה צריכה לתלמוד תורה, והיא במדרגת מנוחה, על כן היא ראויה תמיד למידתה כפי מעלתה להמשכת חיים ולעילוי. ואם היא מצד מעמדה ותכונתה ראויה לעילוי ולהמשכת נשמה משוכללת, אין נכון להוריד ערכה. והנפשות הפשוטות גם הן מכלל מיישבי עולם הן, והם היו מיוחדים לבני הפילגשים, שאף על פי שלעולם צריך האדם להיות נשמר במעלתו, מכל מקום יש הפרש בין קודש לחול בעיתותיו. וכשם שהדבר נכון בתולדה הגשמית לפנות למצב הנפש והעניין, כן הוא בתולדה הרוחנית. כשהנשמה עורגת לעליונות ומוכשרת לגדולות, אז צריכה היא לעשות פרי למעלה ברזי תורה עליונים, בציורים גדולי ערך ורעיונות נשגבים, וכשהיא עומדת במדרגה פשוטה, תשים פניה אל הדברים הגלויים המעשיים, בהלכה והגדה, לפי ערכה. והיינו רזא דמטרוניתא ואמה הנמשל על חלקי התורה הנסתר והגלוי, כמו שהרחיב בזה בהקדמת עץ חיים.

קובץ ו קצ. יש שאדם סובל מריבוי ההופעות בסגנונים מרובים, שמזריחים בנפשו, מפני שהנשמה תובעת השרשה פנימית בעומק בהליכות החיים והמחשבה, בעומק דעת, עומק רצון ועומק חיים, והשרשים הנפשיים רק אז מתעמקים ומתפשטים עמוק עמוק, כשאין להם התפצלות רבה, אבל כשהם נוטים לצדדים מרובים, אף על פי שלכאורה יש בזה משום עושר רעיון ומחשבה, מכל מקום יש שההפסד הוא גדול מהשכר, שמתוך כך הקביעות של העמקנות הנפשית חסרה, והרי האדם מתנווד כנוד הקנה במים. אמנם האישיות הפרטית שזה הוא גורלה, לא יתיאש מדרכו, ולא ברעש ובמלחמה שלילית ימצא ארחו, לא בדרך סתימת חלונות הנפש באופן שלא תכנס האורה מהצדדים המחוקים, רק בדרך הדרגה, לתור על כל פנים איזו קביעות מיוחדת המתאמת יותר לנפשו, ואם אין הקביעות יכולה להיות קביעות גמורה בדרך אחד, ומוכרח הוא מפני סערת הנפש וגליה להחליף ארחות, יהיה אותו החילוף גם כן בצורה כזו, שהקביעות הפנימית שהיא שרויה באמת בכל נשמה מצד עצם אופיה, תתגלה על כל פנים בעומק הצביון. ואז לאט לאט ינצל מתוך מהומת ההתנוודות, יחד עם הגדלת העושר הנשמתי.

שם, קצא. . חופש הדעות הרגיל להיות פפולרי בזמנינו, עיקר יסודו בצדדיו השליליים, הוא מצד חסרון העמקה נשמתי, והעדר בסיס חזק במעמקי הנפש לכל קישור החיים, ובאה ההתנוודות עד לידי המדה הפרועה של הקלת עול

הדת והמוסר, עד לכדי רפיון האמונה, בשטף חייה, והוא אסון נורא ואיום. אמנם עושה היא הנשמה את תפקידה. כשמונעים ממנה זמן כביר את העמקתה, הרי היא מתעמקת בחדרי חדרים ובעומק נשמת הנשמה שלה. וכשם שהדבר נוהג ביחידים, כך הוא נוהג בכללות הדורות. ואותו הכח המתעמק, ושומע אין לו לכאורה, מוכרח הוא להוציא את פעולותיו אל הפועל, ואז תשוב להופיע רצינות פנימית והעמקה אמונית גדולה, שתחדור עד עמקי החיים, ויכיר אז העולם את זיוף החיים של ההתנוודות ושל רפיון האמונה וחסרונה. אבל ההתעמקות הזאת תצא אל הפועל, אחרי אשר כבר רכשה לה מקדם הנשמה האנושית את העושר המתרחב, הבא מצד ההשתטחות של כחות החיים הרוחניים. ואז עם כל אותה ההרחבה, וריבוי השריגים המתפשטים והתפצלות הענפים הרבים והצבעים המרובבים בחושם, סגנוניהם יחל כח עמקות נפלאה, המחדש את החיים בצורתם האמיתית הפנימית להראות את שליטתו, ותצא אל הפועל בישראל, אותה התכונה של התשובה האמיתית והעליונה, שהוא דבר ד' לעמו. והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך, באחרית הימים ושבת עד ד' אלהיך ושמעת בקולו בכל לבבך ובכל נפשך, ושב ד' אלהיך את שבותך וריחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ד' אלהיך ומשם יקחך, והביאך ד' אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך וירשתה והטיבך והרבך מאבותיך.

ח, רג. עולם הרעיונות מתחלק הוא לשתי מערכות, בכלל, לרעיונות מתנוודים, משתנים ומתנועעים בתנועה תדירה, ולרעיונות קבועים, עומדים בצביונם בלא שינוי ותמורה. שתי הספירות, של הנצח ושל ההוד, מתגלות בשניהם יחד. הנצח בתעצומתו הוא היסוד הקבוע, וההוד ביעתו הוא היסוד המתנווד ומשתנה. אין ציור לתפוס אחת מהמערכות בלא צירוף השניה לה. אין הנצח מתגלה בעוזו כי אם כשההוד מאציל עליו מיעת הוד, ואין ההוד מלבבנו בהדרו כי אם כשעז הנצח ממולא בתוכן פנימיותו. והם הם הצנורות של נבואת האמת, והשבילים, המביאים את שפעת זיו האמת להחיות את כל היקום.

פנקס הדפים ה' [15] : האשה היא הנשמה היותר עדינה שבאדם, והיותר שפלה. שני הצדדים נמצאים בה. על כן כל אשר ספרו כל הרומנטים בשבחה אמת הוא, וכל מה שדברו שונאי הנשים גם כן אמת הוא. חליפות רוחה מתגלה גם כן בחייה הטבעיים, ימי טהרה וימי טומאה. בימי טומאה מתגלה בתוכה הצד החלוש שבנפשה, וכל הכיעורים שבטבעה, הפנימיים, מלאים אז בסתר רוחה. אמנם בעצמה היא מקבלת גם אז שפע מהצד הטהור, מהאיתנות של צד טהרתה, אבל היחש המיני הוא רק נפעל מהתכונה הזמנית. על כן אין קץ לטומאת גו ורוח שמחוללת טומאת הנדה, על ידי הזיווג, לשניהם. המטבע הקבוע של האיש מטבעת בקרבה קביעות טומאת וכיעור הנדה. רק על ידי טהרה של זמן ושל פעולה סגולית, שהציור, הירושה, האמונה וההרגל ההיסטורי, מועילים יחד עליו, טהרת מים בתכסיס של ההלכה המסורית, עוברת היא הטומאה הזאת, ורוח טהרה וקדושה בא ומתנוסט תחתיו, לקומם דורות של חיים מלאי עז ואור, מלאי רוח אהבה צחה, וגבורה טהורה ועדינה, זרע ברכ ד'.

פנקס מ"א, מ. מה אעשה אנכי, במה אהיה עסוק, אם עסק תמידי שוה בלתי מגון ראוי לי, או עסק דולג קופץ משתנה ומתנווד. על שאלה זו איני צריך פתרון, אי הכשרתי לעסקנות קבועה שווה ובלתי מגונת היא למעלה מכל ספק. אבל ההתעסקות הנוודת, ג"כ אינה שוה לי, כשם שאני מוצא בעצמי אי הכשרה לקביעות לחד גוניות, ככה אני מוצא בעצמי ניגוד גמור לפירורים, לשברים, לבלתי השוואה ובלתי שיטתיות. מוכרח אני לגזור, שאני הנני חד גוני ברוח, ורב גוני בנפש. כלומר, בעל שיטה והשוואה באידאל, וקולט מכל, ונוטה לכל הניגודים במעשה ובפועל הציורי, כדי להראות שגם במקום הפירוד שוכנת האחדות, ובמקום הניגודים שם שוררת ההשוואה, במקום המריבה שם מכון השלום, והיוצא מזה, שבמקום מחול שם משכן הקודש, ואור אלהים חיים מלא כל הארץ כבודו. זאת היא שאיפתי ומבחר מאוויי.